

STROOM

Festival in de Scheldevallei

23.06 — 03.07.2022

Rain Requiem

23 — 24.06

Rain Requiem

Jef Neve & David Van Reybrouck

23 — 24.06 | 20:30

Scheldebocht Sint-Amands

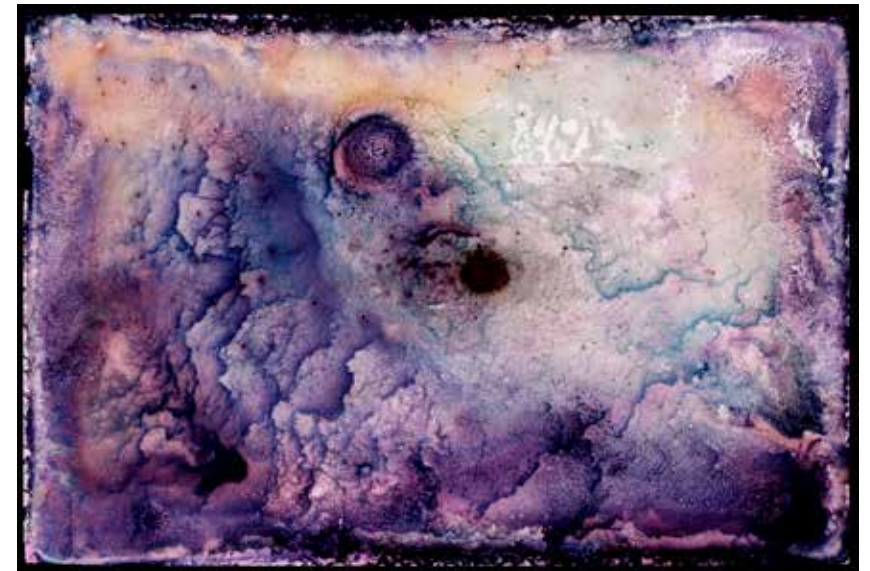

kandidaat
**NATIONAAL
PARK**

Met het festival STROOM zetten we de ambitie om de Scheldevallei te laten doorgroeien tot Nationaal Park kracht bij. Het is de ideale plek om vanuit de kunsten te reflecteren over klimaat, natuur en duurzaamheid. Ontdek deze zomer via het festival onze unieke topnatuur, lieflijke dorpjes en statige Kastelen van de Schelde.

© Toerisme Scheldeland

HIER STROOMT
SCHOONHEID
www.rivierparkscheldevallei.be

Hanne Roos, sopraan
Wilfried Van den Brande, bas
Vocaal Ensemble Reflection
Casco Phil

Presentatie **Ella Michiels**

De Vlaamse Waterweg **nv**
is de trotse beheerder van de Schelde
en uitvoerder van het Sigmoplan.

Naast waterveiligheid heeft het plan
oog voor de ontwikkeling van natuur,
recreatie en lokale economie.

Zo maken we Vlaanderen veiliger,
groener en steeds heerlijker
om te beleven.

Woord van de Vlaamse Regering

“De Schelde is het stromend hart van Vlaanderen. Langs haar oevers vind je wereldhavens, industriële relictten, pittoreske dorpen en prachtige, unieke natuur. Het is ook een rivierbekken met gigantische troeven, maar met even grote uitdagingen. Vanaf eind juni vormt deze machtige rivier het decor voor een zomer vol kunst, cultuur en recreatie. Tussen Antwerpen en Gent kun je een programma vol erfgoed, concerten en interessante discussies ontdekken. Wie de Scheldevallei nog niet kende, wordt gegarandeerd fan!”

Jan Jambon,

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister
van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Zuhail Demir,

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Matthias Diependaele,

Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Welkom in Puurs-Sint-Amands!

Wat een eer dat wij de allereerste halte mogen zijn van STROOM. Een nieuw festival dat reist doorheen de Scheldevallei.

Geef toe, u zit hier prachtig. Want u hebt een schitterend uitzicht op de rivier. En op het grafmonument van Emile Verhaeren, de beroemde schrijver-dichter uit Sint-Amands. Kunst staat hier altijd hoog in het vaandel. Het doet ons daarom plezier dat wij getuige mogen zijn van een uniek openluchtconcert. Jef Neve en David Van Reybrouck brengen voor u *Rain Requiem*, een ode aan slachtoffers van overstromingen. Want ons land werd vorige zomer overspoeld door een natuurramp en we kunnen niet langer ontkennen dat er iets aan de hand is met ons klimaat.

Samen moeten we actie ondernemen. Liever vandaag dan morgen. Ook steden en gemeenten hebben daarin een rol te spelen. In Puurs-Sint-Amands zijn we daar volop mee bezig. Zo planten we – onder meer natuurlijk – meer dan 50.000 bomen en komt er tientallen hectare extra bos bij.

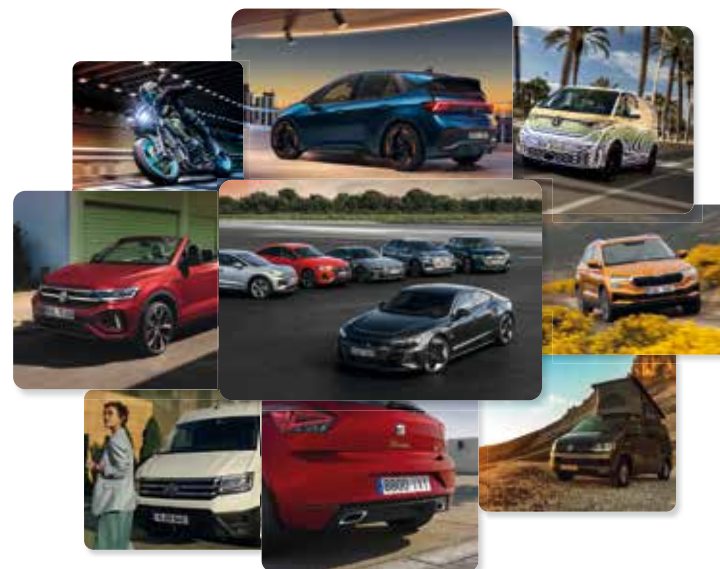
Laat ons samen goed voor onze planeet zorgen. En ook: laat ons samen genieten van een virtuoos optreden.

Veel plezier!

Koen Van den Heuvel
Burgemeester Puurs-Sint-Amands

MERTENS
merken, mensen, mobiliteit

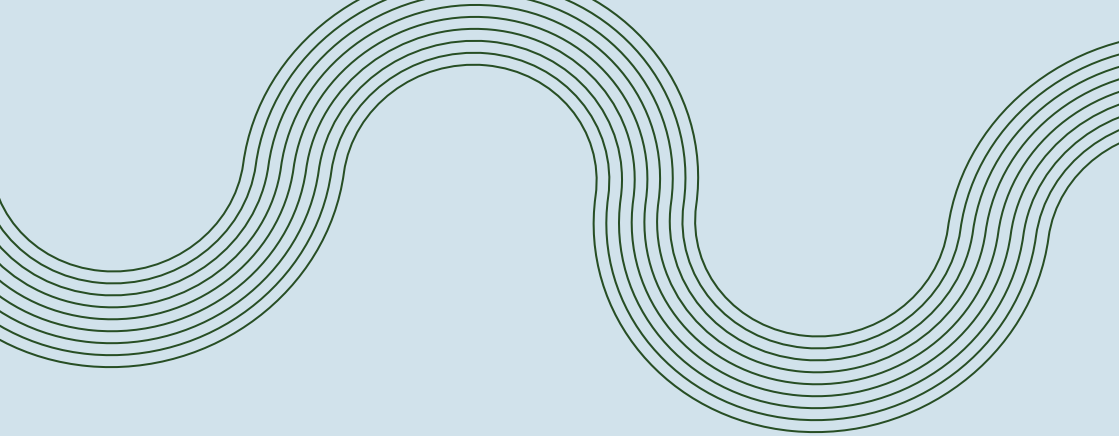
Sint-Niklaas Lokeren Dendermonde

Fan van duurzame mobiliteit

WWW.GARAGE-MERTENS.BE

Beste festivalbezoeker,

Welkom bij de opening van de allereerste editie van STROOM, de nieuwste telg in de familie van Gent Festival van Vlaanderen. We strijken neer in de wondermooie Scheldevallei tussen Antwerpen en Gent. Dit unieke gebied is het decor van het Sigmapijn, het waterbeheersingsplan dat onze contreien tegen overstromingen moet beschermen. Het staat daarmee in het brandpunt van de klimaatdiscussie, een discussie die niet alleen door wetenschappers en politici gevoerd kan worden. Als festival vinden we het belangrijk dat in het discours over de toekomst van onze planeet ook de onmisbare stem van de kunstenaars gehoord wordt. Hun verbeeldingskracht kan ons helpen om de grote uitdagingen waarvoor we staan aan te gaan.

'Wilde en schone Schelde' noemde de grote dichter Emile Verhaeren haar. Zijn grafmonument vind je in Sint-Amands, op een steenworp van de plek waar we het nieuwe Festival boven de doopvont houden. Het water is de oorsprong van al het leven op onze planeet. Het heeft inderdaad een ongekende, wilde kracht die leven geeft, en in het geval van de Scheldevallei een schitterend natuurgebied voedt.

Maar het wilde water kan ook verwoestend zijn, zoals we vorige zomer in het oosten van ons land hebben gezien.

Voor de opening van de eerste editie van STROOM vroegen we componist Jef Neve en schrijver David Van Reybrouck een nieuw werk te schrijven. *Rain Requiem* is opgedragen aan de veertig Belgische slachtoffers van de overstromingen van juli vorig jaar. Maar we herdenken hen niet als slachtoffers van een onvoorspelbare gril van de natuur. Wetenschappers zijn het erover eens dat de steeds vaker voorkomende extreme weersomstandigheden direct samenhangen met de door de mens veroorzaakte klimaatverandering. De gebeurtenissen van juli 2021 zijn een *wake-up call*, en de vraag is: hoeveel keer gaan we nog *snooze* indrukken?

Het mag vreemd lijken om een nieuw festival te openen met een requiem. Maar een requiem is geen klaagzang. Het is een oud ritueel, een poging om met woord en muziek betekenis te geven aan het onvatbare. Een requiem bevat ook altijd een boodschap van troost en hoop; aan het eind schijnt altijd het eeuwige licht: *lux aeterna*. Aan ons om het licht te zien!

Veerle Simoens
Algemeen en artistiek directeur Gent Festival van Vlaanderen

Sophie Detremmerie
Festivalmanager STROOM

Uitvoerders

Jef Neve, compositie & muzikale leiding
David Van Reybrouck, tekst

Hanne Roos, sopraan
Wilfried Van den Brande, bas
Vocaal Ensemble Reflection
Casco Phil

Programma

Rain Requiem

Jef Neve, compositie
David Van Reybrouck, tekst

- I Introitus
- II Nox Irae
- III Offertorium
- IV Mater dolorosa
- V De paradiso
- VI Libera me
- VII Miserere nobis
- VIII Lux aeterna

Biografieën

Jef Neve

- Is een internationaal gevierd pianist en componist
- Studeerde in 2000 met grote onderscheiding af aan het Lemmensinstituut in Leuven, voor jazz én klassieke piano
- Volgde ook masterclasses bij onder meer Brad Mehldau, Martial Solal en Billy Hart
- Bracht talrijke albums uit
- Trad op over de hele wereld, van Nieuw-Zeeland tot Canada
- Schreef muziek voor talrijke films maar ook twee pianoconcerti
- Sleepte veel prijzen in de wacht, waaronder vijf MIAs
- Legt zich steeds meer toe op het componeren

David Van Reybrouck

- Is cultuurhistoricus, archeoloog en schrijver
- Schrijft poëzie, proza en non-fictie
- Schreef twee internationale bestsellers over het kolonialisme: *Congo en Revolusi*
- Won talrijke prijzen, onder andere de Jan Hanlo Essayprijs en de Vlaamse Cultuurprijs Kritiek en Essay voor *Pleidooi voor populisme* (2009)
- Voor *Tegen verkiezingen* kreeg hij in 2014 de Henriëtte Roland Holst-prijs. Het werd vertaald in meer dan twintig talen, leidde tot nieuwe vormen van democratie in binnen- en buitenland en het werd geprezen door Kofi Annan
- Is oprichter van G1000, het platform van democratische vernieuwing in België, en voorzitter van FIDE, de Federation for Democratic Innovation Europe
- Was in 2021 gasthoogleraar aan het Hannah Arendt Center in New York

Hanne Roos

- Haalde cum laude een master aan het Conservatorium van Gent
- Maakte daarna deel uit van de operastudio's van Vlaanderen en Colmar
- Was twee seizoenen verbonden aan de Opéra National du Rhin (Straatsburg)
- Zong talrijke rollen bij Opera Ballet Vlaanderen
- Schitterde daar afgelopen seizoen als Fennimore in de nieuwe productie van Kurt Weills *Der Silbersee*

Wilfried Van den Brande

- Kreeg muziek thuis mee van zijn vader: regisseur, dirigent, bas en kameroperadirecteur Arnold Brand
- Studeerde bij Gidon Saks en Albrecht Klorá
- Is internationaal actief in de wereld van opera en oratorium
- Zong als solist onder andere in De Munt, bij Opera Ballet Vlaanderen, Muziektheater Transparant en Walpurgis
- Heeft een grote passie voor de Amerikaanse songwriter Cole Porter
- Stelde in 2010 in Carnegie Hall New York de 5-cd-box *A Tribute to Cole Porter* voor
- Maakte voor Canvas de reportage *Looking for Cole*

Casco Phil

- Is opgericht in 2008 als 'Belgische Kamerfilharmonie'
- Staat voor unieke en grensverleggende projecten
- Plaatst inhoud, goesting, verwondering en nieuwsgierigheid voorop
- Creëert met grote regelmaat nieuwe composities
- Werkte recent samen met Festival O. Rotterdam, Europalia en London Royal Opera House
- Is een Creatieve, Avontuurlijke, Sociaal-geëngageerde Culturele Organisatie
- Wordt artistiek geleid door Benjamin Haemhouts

Vocaal Ensemble Reflection

- Werd opgericht door dirigent Patrick Windmolders in 2006
- Zingt repertoire van de renaissance tot vandaag
- Werkt sinds 2013 samen met De Munt bij concertante uitvoeringen
- Vierde zijn tiende verjaardag met de creatie van *Meester R*, een nieuw werk van Sebastiaan Van Steenberge
- Werd in 2017 gevraagd om te participeren in het Bachfestival in Bozar, naar aanleiding van de 70e verjaardag van Philippe Herreweghe
- Bracht in 2020 de voorstelling *Novecento*, naar het boek van A. Baricco

Woord van de schrijver

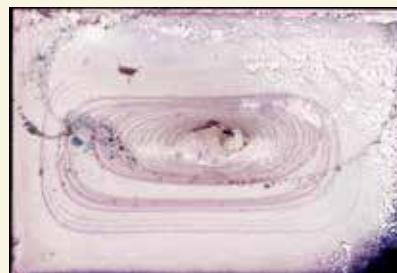
De overstromingen van vorige zomer zijn de grootste natuur-ramp uit de geschiedenis van België. Meer dan 200 gemeentes werden getroffen, 10 ervan werden gedeeltelijk verwoest. Zo'n 50.000 huizen raakten beschadigd, 11.000 auto's werden vernield en 160.000 ton puin moest worden geruimd. En het treurigste cijfer van al: maar liefst 40 mensenlevens gingen verloren, van tachtigplussers uit de streek tot een meisje van vijftien dat er op kamp was.

Hoewel de dodentol hoger lag dan bij de terreuraanslagen van 2016, worden de slachtoffers in de collectieve herinnering nauwelijks herdacht. Misschien komt dat doordat het onderscheid tussen dader en slachtoffer hier veel minder scherp is. Wetenschappers concludeerden immers dat zware overstromingen zoals die van juli 2022,

die ook grote delen van Duitsland en Nederland troffen en samen zo'n 220 doden maakten, veel waarschijnlijker worden naarmate de aarde opwarmt. Het is lastig om de doden te herdenken wanneer men ook weet dat men schuld draagt.

Toch moeten we dat doen. Jef Neve en ik hebben het voorbije half jaar samengewerkt om uit de pijn en het puin een moment van troost, inkeer, woede en, ja, ondanks alles, toch ook schoonheid te puren. Rain Requiem schuurt aan alle kanten, zowel muzikaal als tekstueel, maar streeft niettemin naar iets wat bijna vergeten lijkt: loutering. Hoe kunnen we uit verdriet en schuld-

beseft toch de contouren schetsen van een andere toekomst? De muziek evolueert van duister en somber, over heftig en treurig, naar troostend en hoopvol.

De meertalige tekst die ik schreef is het resultaat van tientallen interviews in het getroffen gebied, met name in de Vesserdervallei. Ik sprak directe nabestaanden van de slachtoffers, maar ook gewone bewoners die de ellende overleefd hadden: in het water, in het slijk, in de kou, in het donker. Hun heftige getuigenissen kwamen vaak rechtstreeks in de tekst terecht. Er school een tragische lyriek in hun uitgebeende zinnen. Daarnaast bevat de tekst ook verwijzingen naar het Gilgamesj-epos, het Lukasevangelie en graf-schriften uit de Romeinse

catacomben. Ik wist mij ook erg geïnspireerd door het tempo en de tastbaarheid van de oorlogsgedichten van Emile Verhaeren.

De samenwerking met Jef Neve heb ik als buitengewoon en intens ervaren. We kenden elkaar niet toen we eraan begonnen, maar we begrepen elkaar meteen. We gaven elkaar erg veel ruimte en legden ons materiaal pas in een later stadium samen. Zo ontstonden krachtige dwarsverbanden die op voorhand niet te plannen waren geweest. Mede daardoor is Rain Requiem mij zo dierbaar geworden.

David Van Reybrouck

Sparc Sigmaphan

Samen met de natuur keren we het tij

Met de bijdrage van het EU LIFE-programma

CLIMATE CHANGE PROOF

www.life-sparc.eu

Zin om jouw beleving van STROOM te koppelen aan nog meer fietsen, wandelen, logeren of erfgoedparels?

NEEM DAN ZEKER EEN KIJKJE OP WWW.SCHEDELAND.BE

 SCHELDE LAND
Scheide
Dender
Rupel

TOOS FRANKEN

Gent Festival
van
Vlaanderen

it's

about
time

10 – 30
09.2022

Info & tickets —
gentfestival.be

Dankwoord

Ik wens uitdrukkelijk alle getroffen en nabestaanden te danken die ik mocht interviewen voor dit project. Daarnaast een bijzonder woord van dank voor Noémie Aquilina, Nele Degraeuwe, Catherine Delcourt, Pol De Witte, Wil Hansen, Katrien Olivier, Jan Van den Bossche en Ben Van Winckel.

David Van Reybrouck

Ik wil graag mijn beste vriend Koen Mertens bedanken. Hij heeft me laten zien hoeveel liefde en toewijding er nodig is in het leven om dromen te realiseren. Zonder Koen was dit requiem er nooit geweest. Ik draag het Lux Aeterna op aan hem.

Jef Neve

Verantwoordelijke uitgever
Veerle Simoens

Vormgeving
Gent Festival van Vlaanderen

Druk
juni 2022

Team STROOM
Sarah Arnoudt, Piet De Coensel,
Veerle De Wilde, Sophie Detremmerie,
Pauline Jocqué, Anse Keisse, Nina Lambrecht,
Julie Leroy, Heleen Ringelé, Irene Schampaert,
Veerle Simoens, Fien Straetmans,
Annemie Valgaeren, Eva Van Cauwenberghe,
Jan Van den Bossche, Jasmien Van Gaever

Presentatrice Ella Michiels
wordt gekleed door Toos Franken.

Raad van Bestuur
Jan Briers, Annemie Charlier,
Lucien De Busscher, Heidi Delobelle,
Ivan De Witte, Christoph D'Haese,
Stephanie D'Hose, Sophie Dutordoir,
Hafsa El-Bazioui, Saloua El Moussaoui,
Joséphine Moerman, Karine Moykens,
Serge Platel, Daan Schalck, Jan Smets,
Johan Thijs, Rik Van de Walle

Adres redactie
Bijlokekaai 8, bus 9, 9000 Gent

Reageren kan via sociale media
@festivalstroom of info@festival.be

Zin in meer Festival?
Surf naar www.festivalstroom.be

Niets van deze uitgave mag veeleevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaand schriftelijk akkoord van de uitgever.

Print jouw mooiste foto's

af dankzij smartphoto

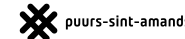

Kom naar de Familiedag aan het kasteel van Laarne
en ontdek onze verrassing voor jou.

www.smartphoto.be

De partners van Stroom

De Standaard

GAZET VAN ANTWERPEN

Knack

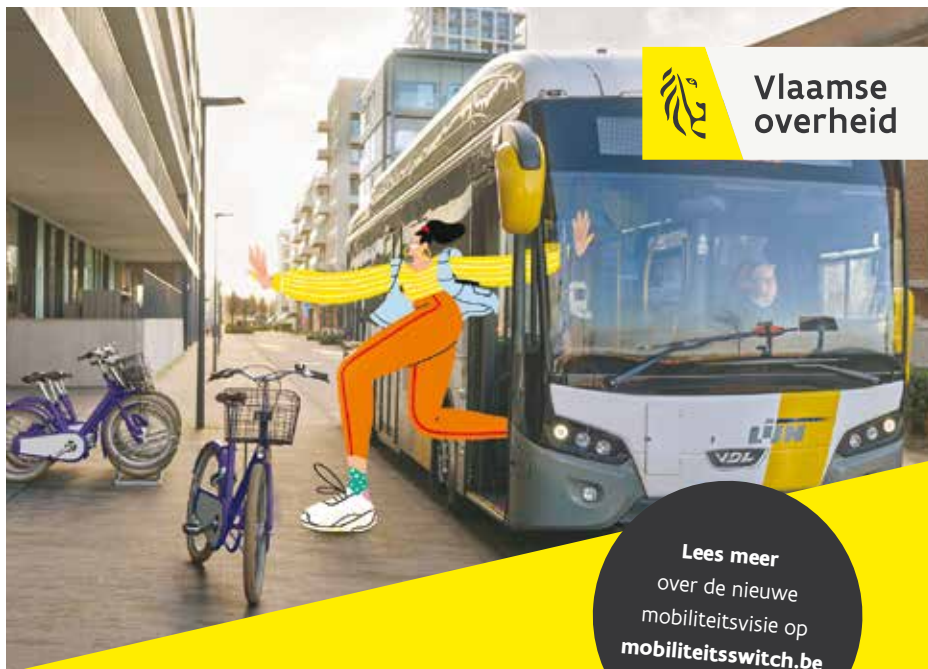
Lijncom

DAVIDSFONDS
cultureel beleef je samen

Vlaamse
overheid

Lees meer
over de nieuwe
mobiliteitsvisie op
mobiliteitsswitch.be

Samen maken we de mobiliteitsswitch

Efficiënter, duurzamer en flexibeler openbaar vervoer

Met de mobiliteitsswitch zet Vlaanderen in op **efficiënter, duurzamer en flexibeler openbaar vervoer**. De trein, tram en bus blijven vaste waarden. Op drukke verbindingen zetten we snellere en frequentere bussen en trams in. Op plaatsen waar er minder vraag is naar openbaar vervoer zetten we in op flexvervoer. Je reserveert dan vooraf een rit of gebruikt een deelfiets of -wagen om een deel van je traject af te leggen.

Hoppin maakt combimobiliteit eenvoudig

Centraal in de mobiliteitsswitch staat **combimobiliteit**. Dat wil zeggen dat je

verschillende vervoermiddelen combineert om je bestemming te bereiken. Denk aan trein, bus, tram, je eigen fiets of deelsystemen zoals een deelfiets of -wagen.

Hoppin, het nieuwe mobiliteitsmerk dat alle openbaarvervoersoplossingen onder één naam bundelt, maakt combimobiliteit eenvoudiger. Vlot overstappen doe je op een **Hoppinpunt**, dit is een knooppunt waar verschillende vervoermiddelen samenkomen, zoals bus, tram, deelsystemen of flexvervoer (Hoppinbus of -taxi).

Op naar de mobiliteitsswitch

In 2022 werken de **Vlaamse overheid, De Lijn, de vervoerregio's en de lokale besturen** verder aan de realisatie van deze **nieuwe mobiliteitsvisie**.

BELEIDSDOMEIN
MOBILITEIT & OPENBARE WERKEN

Bereid je voor op
mobiliteitsswitch.be